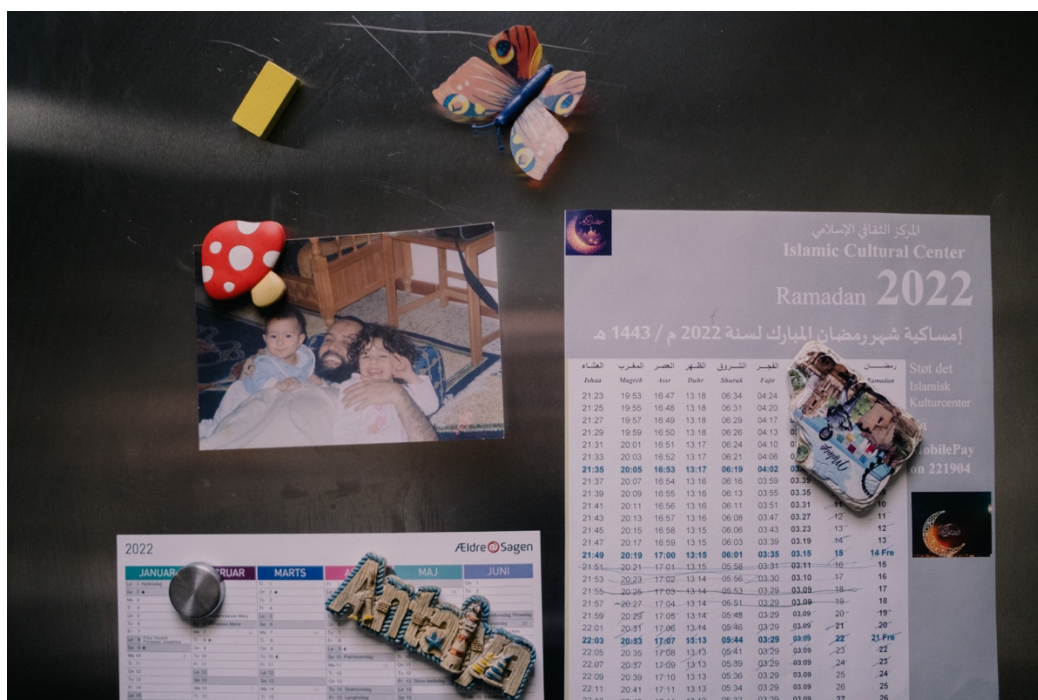

Hvor er hjem?

Selvom Amenah er født på Hvidovre Hospital, har hun som efterkommer ikke det danske statsborgerskab også kaldt dansk indfødsret. Hun har ikke noget rødbedefarvet pas, hendes er gråt: Fremmedpas.

Tekst og foto af Liv Latricia Habel

Den 26. december 2002 kl. 00.01 bliver Amenah Khalil Jaffar født på Hvidovre Hospital. Som lille vokser hun op i Københavns Nordvest kvarter i huset bag moskeen, med de turkise vægge og gule jalousier. Som den eneste pige blandt fem drenge, forkæles hun som en prinsesse. Senere flytter familien Jaffar til Frederiksværk og i 2016 til et roligt parcelhuskvarter i Hvidovre – én kilometer fra det hospital, hvor Amenah kom til verden.

En normal teenager

Amenah er udadtil en almindelig teenager, der suser rundt på el-løbejul med veninderne, tager på Fisketorvet for at shoppe og spiser på McDonald's efter arbejde. Syv timer om dagen er hun på tiktok, hun får lavet vipper i Malmö og arbejder fuldtid som salgsmedarbejder i Rituals i Fields. Hun bliver student i 2020, hvor hun er med til den traditionelle studenterkørsel, og er især stolt af sit 10-tal i dansk.

Efter Amenah får huen på, starter hun direkte på Roskilde Universitet. Hun er som 17-årig den yngste elev Universitetet nogensinde har indskrevet. Egentlig har hun ikke lyst til at starte på Universitetet på det tidspunkt, men når man vil have gode chancer for at få dansk indfødsret, er der ikke noget, der hedder sabbatår.

“Jeg er en normal teenager og så alligevel ikke. Mig og min veninde Sarah kan lave sjov med, at jeg ikke har dansk statsborgerskab, men inderst inde gør det ondt.” fortæller hun.

Den store forskel mellem Amenah og Sarah er, at Amenah hverken har dansk statsborgerskab eller permanent opholdstilladelse.

Det grå pas som efterkommer

Amenahs forældre kom til Danmark fra Irak i 2001. Derfor står der under nationalitet på den 19-åriges fremmedpas IRAK. Ifølge danske myndigheder er hun ikke statsløs, selvom hun aldrig har været i Irak eller ejer et dokument, der giver hende irakisk indfødsret.

For at kunne få dansk statsborgerskab skal Amenah opfylde en lang række krav og igennem en ansøgningsproces med både omfattende sagsbehandlingstid og omkostninger. Det første officielle trin til det rødbedefarvede pas, tager hun i november 2020, da hun sender sin ansøgning om permanent ophold afsted. 5.040 kroner er ansøgningsgebyret. Det er mange penge for Amenah, som på det tidspunkt blot er 17 år gammel.

Udlændingestyrelsens tal fra 2020 viser, at der dette år i alt blev udstedt og forlænget 14.478 fremmedpas. Dette tal er lavere end det samlede antal af personer med fremmedpas i Danmark, fremmedpas er nemlig gyldige i op til 10 år. Det gælder især efterkommere fra Irak, Afghanistan, Syrien og Somalia.

Efterkommer betyder, at man er født i Danmark af forældre, der i sin tid kom som indvandrere til landet. Hvis forældrene af den ene eller anden grund ikke har det

danske statsborgerskab, tildeles det heller ikke barnet. Du får kun tildelt det danske statsborgerskab, hvis mindst en af dine forældre har dansk indfødsret.

Afslag i e-boks

Det er en oktober aften i 2021. Amenah er i bad hjemme hos familien Jaffar. Det velkendte *pling* lyder fra hendes telefon. Hun kan høre, at det er en e-mail. Amenah træder ud af brusenichen og rækker ud efter sin mobil. Det er en besked om, at hun har fået brev fra udlændingestyrelsen i sin e-boks. Hun slår sin badekåbe om sig, håret drypper ned på gangens hvide kakler, mens hun løber ind i stuen til faren.

"Baba, der er brev fra udlændingestyrelsen!" Faren smiler forventningsfuldt.

Amenah har fået afslag. Hun har i stedet fået tildelt midlertidigt ophold, som er gyldigt til og med den 11. oktober 2025. Hvis hun vil blive i landet efterfølgende, skal hun sende en ny ansøgning senest d. 8. oktober 2025. Udlændingestyrelsen har ikke taget hendes indskrivning på RUC med i behandlingen.

Udlændingestyrelsens begrundelse lyder, at hun ikke har haft lovligt uafbrudt ophold i mindst 8 år. "Lovligt ophold afbrydes, hvis en opholdstilladelse udløber, bortfalder eller inddrages." oplyser de i afslaget.

Amenah betaler en advokat 2.800 kr. for at forstå begrundelsen. Kort sagt opholder hun sig i omtrent et år fra 2015 til 2016 ikke lovligt i Danmark. Til familiens misforståelse var Amenah ikke under farens permanente ophold, da han fik dette tildelt. Derefter havde forældrene overset en gebyrbetaling på forlængelse af Amenahs ophold, da familien mistede den ældste bror af de fem søskende i samme periode.

Amenah har en klump i halsen, da hun fortæller om det. "Når jeg går tilbage i det, er det svært ikke at føle smerten igen. Jeg husker, hvor uønsket jeg følte mig."

"Fremmed i eget land?"

Institut for menneskerettigheder anbefaler, at alle unge, der er født i landet, sikres automatisk statsborgerskab ved fødsel. Som det ser ud nu, har unge med nordisk baggrund "mulighed for at opnå statsborgerskab ved erklæring og har derved væsentligt nemmere adgang til statsborgerskab end ikke-nordiske unge" skriver Institut for Menneskerettigheder i deres rapport "Fremmed i eget land?" fra 2021 om konsekvenserne af statsborgerskabslovgivningen for unge, der er født og/eller opvokset i Danmark.

Et statsborgerskab giver ikke kun retslige fordele, såsom stemmeret, men har også følelsesmæssig betydning. Ikke at have et statsborgerskab svækker ens tilhørsforhold og kan have en lang række konsekvenser, som det har for Amenah.

Skuffelsen over afslaget på permanent ophold rammer Amenah hårdt. Det påvirker hendes mentale tilstand og hun dropper ud af sygeplejerskestudiet, som hun skiftede til. Der er så mange ting hun burde opleve som 18-årig, men tanken om at hun nu er her på begrænset tid, tager pusten fra hende.

"Jeg følte mig demotiveret. Jeg følte ikke, der var nogen grund til at fortsætte. Jeg havde været i gang i 12 år uden nogen pause, uden at trække vejret. Og så får jeg et brev om, at jeg ikke er dansk nok. At jeg ikke har gjort nok," Amenah er såret.

Forpligtet til at fortsætte kampen

Efter at være droppet ud af studie nummer to, starter Amenah et fuldtidsjob som poder, men i takt med de faldende corona-tal lukkes testcentrene løbende og Amenah skifter job igen. Kampen fortsættes for at hun kan opfylde kravet om fuldtidsbeskæftigelse.

"Min motivation er min nuværende og min fremtidige familie. Mine fremtidige børn. Jeg vil ikke have, at de skal gå igennem det, som jeg gør. Jeg vil have det løst nu, så den dag de kommer til verden, vil det ikke være deres hovedpine."

At tage ud og rejse og besøge en masse lande, er bare en af mange ting, som Amenah gerne ville, men med fremmedpas skal man søge om visum, når man rejser uden for EU. At have friheden til selv at bestemme over sit liv og træffe sine egne valg. En frihed, hun ikke har.

"Jeg har ikke de samme rettigheder som mine veninder. Jeg misunder det rødbedefarvede pas. Det er et privilegie at have det."

Udenfor og uvelkommen

Et privilegie, som Amenah også til hverdag mærker, at hun ikke har. For eksempel, da hun skulle på studietur til Marokko med folkeskoleklassen, og som den eneste ikke kunne komme med. Det visum, som det krævede at få, ville tage for lang tid at søge om så Amenah måtte blive hjemme.

Amenah fortæller om en anden situation, hvor hun ville købe en ny iPhone og skulle vise billed-iD. Da medarbejderen så hendes midlertidige opholdstilladelse, fik hun afslag på at købe telefonen på afbetaling og måtte derfor betale kontant.

Spørgsmålene, som Amenah tit får stillet, er endeløse: "Du er født i landet, men har ikke dansk statsborgerskab? Har du ikke dansk pas? Har du ikke engang permanent ophold?" Spørgsmål, der ikke hjælper på Amenahs tilhørsforhold til folk omkring hende og samfundet generelt.

"Jeg føler mig meget udenfor. Jeg føler mig fremmed. Ikke velkommen. Så den største konsekvens for mig har nok været, at jeg føler mig fremmed i mit eget land," indrømmer hun.

Familien først

Det dufter af grillmad. Duften lokker Amenah ud i haven. Hendes forældre er i gang med at grille. En stor skål med marineret kylling står klar til at komme på grillen. Faren Khalil vender et fladbrød og giver plads til et nyt. Moren Zainab har lavet en kurdisk specialitet. Khobuz bel laham. Hakket kød, løg og frisk persille æltet ind i en hjemmelavet hvedemelsdej. Zainab tager en håndfuld af dejen og fordeler den på stenpladen, der ligger på den ene side af grillen. Hun tager en smagsprøve af det færdigbagte fladbrød og smiler til Amenah, "Det er godt!"

Familien Jaffar er gået gennem meget sammen, så det vigtigste for Amenah er et tæt familiebånd. Amenah er nu den ældste derhjemme og på værelset til venstre for hende bor lillebror Ubai på 13 år. På det til højre bor broren på 17. Hun vil gerne bane vejen og være der for dem, når de bliver gamle nok til at søge om permanent ophold.

Da hun tilbage i oktober fik sit afslag, støttede hele familien hende. "Mine forældre var dem, som tørrede mine tårer. De sagde, at det her land skulle ikke fortælle mig, om jeg er dansk. Jeg er dansk. Min mor kiggede mig i øjnene og holdt mine hænder og sagde, du er dansk", husker Amenah.

Alle har lov til at drømme

Til trods for mange bekymringer i Amenahs unge alder, følelsen af fremmedgørelse og rodløshed samt et stort ansvar på de smalle skuldre, har hun store drømme. Hun vil gerne læse jura, gerne studere, forstå og kende loven.

Samtidig må fremtiden vise, hvad den bringer. Mest af alt, vil hun hjælpe andre mennesker og give dem en grund til at leve videre og se meningen med livet.

Hvis det ikke havde været et afslag, hun havde fået den oktober aften, ville hun nok stadig gå på sygeplejerskestudiet. Hvis hun havde fået godkendt sin statsborgerskabsansøgning, ville hun nok sidde og læse op til indfødsretsprøven. Men realiteten er en anden.

"Det her land, som jeg har kaldt for et hjem, er det ikke her, at jeg hører til?"

Institut for Menneskerettigheder skriver i deres rapport, at Danmark er forpligtet til "at lette erhvervelsen af dansk statsborgerskab for personer, som er født og/eller opvokset her i landet. Det har Danmark ikke gjort, og mange unge, som er født

og/eller opvokset i Danmark, har givet udtryk for, at de finder den danske statsborgerskabslovgivning ekskluderende og fremmedgørende.”

Amenah er en af de unge, der ikke har haft mulighed for at få dansk indfødsret som barn og heller ikke under de lempelige regler for unge mellem 18 og 19 år. Nu kan hun kun blive statsborger ved at leve op til det samme regelsæt, som stilles personer, der som voksne indvandrer til Danmark.

”Jeg føler mig som en flygtning. Jeg føler ikke, at jeg er født på det hospital, som ligger lige rundt om hjørnet. Jeg føler ikke, at jeg har haft topkarakter i dansk. Jeg føler mig som enhver, der er trådt ind i landet. Som en turist. Lige pludselig føles gaderne ikke som hjemme længere.” Amenah tager en dyb indånding og fortsætter. ”Normalt når jeg er på ferie og siger, at jeg skal hjem, så mener jeg Danmark. Nu er hjem blevet et andet sted. Nu får jeg at vide, at hvis jeg skal hjem, så er det til et sted, jeg aldrig før har været. Det her land, som jeg har kaldt for et hjem, er det ikke her, at jeg hører til?”

